

mühendis, mimar, şehir
plancılarına sorduk :

Çalışma
hayatınızda hak
mücadeleniz
oldu mu ?

İnci

İşletme Mühendisi

Merhabalar. Avrupa'da uluslararası bir şirketin bilgi işlem departmanında çalışıyordum. Hafta sonları da dahil olmak üzere günde on iki saat çalışan bir işkoliktim. Neredeyse hiç sosyal hayatım yoktu ama işimin maddi getirisini düşünerek bu durumu pek de dert etmiyordum. İşyerinde yöneticimin cinsel tacizine maruz kaldım. Aynı gün durumu İK'ya bildirdim ve büyük bir savaş başlamış oldu. Durumu İK'ya bildirdiğimde bunun bir savaşın başlangıcı olduğunu düşünememiştim tabi ki. Sekiz ay süren, oldukça uzun, yıpratıcı ve öfke dolu bir süreç. Hayatımda ilk kez terapi görmeye başladım.

Tacizci, şirkette üst düzey yöneticiydi. İK durumu örtbas etmek için epey çaba harcadı, hatta sadece bunu yaptı diyebilirim. Olaydan ilk bahsedişimde, yöneticimle konuşmamı, yaşananları ve hissettiklerimi kendisine anlatmamı ve özür dilemesini istememi önerdiler. Söyledikleri gibi bir görüşme gerçekleştirdik ve yöneticim de özür diledi. Böylelikle İK açısından konu kapanmış oldu!

Şimdi ne olacak dediğimde, en azından resmi bir uyarı yapılması gerektiğini talep ettiğimde İK'nin hiçbir somut adım atmadığını gördüm. Ne de olsa özür dilenmişti, zaten alkol almıştı, bana bir kere daha böyle birşey yapmaya cesaret edemezdi, şahidim yoktu ve ispat da edemezdim zaten!!! Sürekli ertelendiğimi ve bir aksiyon alınmadığını farkettikten sonra konuyla ilgili görüşmeleri email üzerinden yapmaya başladım. Konuyu yazılı ortama taşıdıktan sonra bir takım ilerlemeler olmaya başladı. Bunu yaşayacak kadın meslektaşlarıma aktarabileceğim en önemli tecrübem kesinlikle budur; yaşadıklarınızı mutlaka yazılı olarak ifade edin. İK, resmi bir şikayet dilekçesi vermemi engellemek için çok uğraştı, bunun benim açımdan 'sıkıntı' yaratacağı şeklinde çeşitli uyarılarda bulundu! Dinlemedim. İyi ki de dinlememişim.

Şirketin umursamaz tavırları ve yöneticimin hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam etmesi nedeniyle hüsrana uğramıştım. Geceleri ağlayarak uyanıyordum. Dibe vurmuş gibi hissediyordum. Bir süre sonra, yaşadığım ülkede bulunan Profem organizasyonu ile iletişime geçtim. Profem, ev içi ve cinsel şiddetle mücadele eden uluslararası bir organizasyon. Bir avukat ve terapist ayarladılar. Öğrendim ki, cinsel taciz şikayetimin şirket tarafından olması gerektiği şekilde ele alınmaması ve hala resmi bir soruşturma yapmamış olmaları bir suç. Yasal haklarımı ve şirketin yükümlülüklerini öğrendikten sonra kendimi daha güçlü hissetmeye başladım. Avukat desteği aldığımı İK'ye bildirdikten sonra tavırları acayip değişti, durmayacağını anlamışlardı.

Bu arada, olaya kısmen şahit olan ve durumu anlattığım kişiler de vardı ama başlangıçta kimse şahitlik etmeyi kabul etmedi ne yazık ki... En büyük hayal kırıklığım bu sanırım çünkü en baştan beri tacizcinin ve İK'nin dayanağı bir şahidimin olmaması oldu. Yaşadıklarımı doğrulayacak kimse yoktu ve bu durumda el sıkışmalı ve 'profesyonelce' konuyu kapatmalıydım. Epey araştırdım, bunu yaşayan tek kişi olmayabileceğimi düşünüyordum. Şirkette daha önce çalıştığı bir sürü kişi ile görüştüm, yaşadıklarımı anlattım. Ve tabi ki tek mağdur ben değildim! İsimlerini, onların da izinleriyle tek tek İK ile paylaştım. Çalışma arkadaşlarımdan biri de sonunda şahitlik etmeyi kabul etti ve olayın seyri bundan sonra tamamen değişti.

Şirkete, bir adım atmazlarsa dava açacağımı söyledim. Aylar öncesinde yapmış olduğum şikayeti formalite icabı bile olsa dikkate almadıkları için elleri çok zayıftı. Ve güzel haber, sekiz ayın sonunda tacizci yöneticim nihayet şutlandı! Bildiğim kadarıyla da hala bir iş bulamadı.

Tacizci, şirkette üst düzey yöneticiydi. İK durumu örtbas etmek için epey çaba harcadı, hatta sadece bunu yaptı diyebilirim...

Şirketin umursamaz tavırları ve yöneticimin hiçbirşey olmamış gibi hayatına devam etmesi nedeniyle hüsrana uğramıştım...

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Doruk Şahin Öz

Mimar

Yaklaşık beş yıl önce mesleğe yeni başladığım dönemde İstanbul'da bir proje ofisinde çalışıyordum. Şirkette üç mimar meslektaşık. İşe başladıktan bir süre sonra maaşlarımızı alamamaya başladık.

Konuyu önce kendi aramızda konuştuk ve birlikte hareket etmeye karar verdik. Bu koşulları kabul etmediğimizi patrona bildirdik. Türlü ikazlarımıza rağmen ödemelerimiz yapılmadı. Verdiğimiz süreye kadar ödeme yapılmadığı takdirde hiçbir mimari iş çıkartmayacağımızı ve hukuksal yollara başvuracağımızı söyledik. Patrondan hiçbir olumlu yanıt gelmeyince de haklı fesih yoluyla istifa ettik ve hukuki süreç başlattık.

Aleyna

Mimar

Yeni mezun olmuştu. İlk iş deneyimim için çok heyecanlıydım ve işe hevesle gidiyordum. İstanbul'da bilinen firmalardan biriydi. Proje ofisinde çalışacaktım. Revit öğrenmemiz için önce bize eğitim verilecek daha sonra bizi işe alacaklardı. İlk bir ay deneme süresi denildi. 10 günde programı öğrenip işlere destek vermeye başlamıştım. Bir ay deneme süresi geçti.

Belirsizlik üzerine koordinatörle konuşma kararı aldık. Sonrasında iş sözleşmemizin ne zaman yapılacağını sorduk. Bize ofisin doğalgaz faturasından, giderlerinden bahsedip daha sonra konuşacağını söyledi. Pandemi kısıtlamalarının arttığı bir dönemdi. Evden çalışmaya başladık. Projeleri biz çizmeye başlamıştık. Beş kişilik bir gruptuk. Aramızda kıdemli iki inşaat mühendisi de vardı. Sözleşmesiz koşullarda daha fazla çalışamayacağımızı söylemek üzere koordinatörü aradım ve aldığım cevap "siz hala çalışıyor musunuz" oldu. Dava açacağımızı söyledik, sus payı olarak 3 ayın karşılığı olmayan komik bir ücret verdiler.

Yaklaşık beş yıl önce mesleğe yeni başladığım dönemde İstanbul'da bir proje ofisinde çalışıyordum. Şirkette üç mimar meslektaşık. İşe başladıktan bir süre sonra maaşlarımızı alamamaya başladık. Konuyu önce kendi aramızda konuştuk ve birlikte hareket etmeye karar verdik...

Yeni mezun olmuştu ilk iş deneyimim için çok heyecanlıydım ve işe hevesle gidiyordum. İstanbul'da bilinen firmalardan biriydi. Proje ofisinde çalışacaktım. Bir aylık deneme süresi geçti...

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Berna

Şehir Plancısı

Ankara'da çalışıyorum. Çalıştığım firmada erkek ve kadın çalışanlar bulunuyor. Ofiste çalışan diğer iki kadınla birlikte mücadelemiz, sistematik taciz vakasına karşı oldu.

Firmada çalışan diğer iki kadın ile iş dışında da vakit geçirmeye başladık. Konuşmalar sırasında bir kadın arkadaşımız çok uzun süredir, ofisin en kıdemli kişisinden fiziksel/cinsel tacize uğradığını söyledi. Ben de ilk başladığım sırada bir kaç kez aynı tacize uğramıştım, bunu paylaştım. Diğer arkadaşımız da o kişinin rahatsız edici davranışları olduğunu söyledi.

Bu kişinin firmada önemli düzeyde hakimiyeti vardı. Uzun süredir tacize uğrayan arkadaşım, bunu neredeyse kimse ile paylaşmamıştı. Nedenini sorduğumuzda, insanların ona inanmayacaklarından, suçlayacaklarından ve şirketten ayrılmak zorunda kalabileceğinden çekindiğini söyledi.

Bu konuda ne yapabileceğimiz üzerine bir süre düşündük. Ruhsal desteğimizi kadın mücadelesinden alıyorduk. Şirket ile konuyu konuşmaya karar verdik ve konuştuk. Net davrandık, şirketin desteğinden bağımsız da olsa konuyla uğraşacağımızı bildirdik. Şirketten umutsuzduk ancak beklenmedik bir şekilde destek gördük. Kısa bir süre sonra kişi ile görüşme yapıldı ve şirketten uzaklaşması konusunda anlaşıldı.

Aze

İnşaat Mühendisi

Eskişehir'de saha mühendisi olarak çalıştığım özel bir firmada, haftalık izin anlayışı yoktu. İki haftada bir pazar günü tatil yapılıyordu. Firma işleri hızlandırmak için bu izni bile iptal etti ve dört ay izinsiz çalıştırıldık. Bir süre sonra sorumlu olduğum ekipte işçiler çalışmak istemiyordu. Hem verim hem de kaliteden ödün vererek daha da yavaşlamış bir şekilde işi devam ettiriyorduk.

Bir gün patronla bu durumu konuştum ve işçilerin çok yorulduğunu, bu şekilde devam edemeyeceğimizi söyledim. Patron "sen patrondan mı işçiden mi yanasın?" diye sordu. Birinden yana olmadığımı, durumun bu olduğunu söyledim, işimi kaybetme korkusuyla.

Bu konuşmadan sonra izin yaptık fakat şartların iyileştirilmesi anlamında bir gelişme olmadı. Üstelik patronun artık beni dinlemediği, beni dikkate almadığı, işin gidişatı hakkında bile fikrimi almadığı bir biçimde çalıştım. Zaman zaman izinsiz çalışmalar devam etti. Bir süre sonra işten kendi isteğimle ayrıldım.

**Net davrandık,
şirketin
desteğinden
bağımsız da olsa
konuyla
uğraşacağımızı
bildirdik.**

Zeynep

Elektrik-Elektronik Mühendisi

Bir firmada satış mühendisi olarak çalışmıştım. Aslında kurumsal bir firmaydı. Yaklaşık 30 çalışanı olan, teknik ekipte hiç erkek çalışan olmayan bir firmaydı benim çalıştığım dönem. Sadece mühendislerden oluşan teknik satış ekibinde tek kadındım. O dönem EMO İstanbul Şubesi'nde yönetim kurulunda görev almıştım ve odama zaman ayırmak istiyordum. İşe girerken haftada dört gün çalışmak istemiş, gerek olduğu zamanlarda oda işlerine zaman ayırabileceğim koşuluyla tam zamanlı işe başlamıştım. Talep ettiğim ücreti de bu yüzden düşük istediğimi belirtmiştim.

İlk başlarda sorun yoktu. Bir süre sonra dönem dönem aldığım izinler sorun yaratmaya başladı. Daha az seyahat ederek çok fazla şehir dışı seyahati yapmadan kotamı doldurduğum için satış kapasitem bahane edilerek daha fazla şehir dışı görevi verilmek istendi. Odadaki görevim sebebiyle istenilen sayıda ziyaret gerçekleştiriyordum. Yeni bir satış müdürünün işe başlamasıyla benden istenenler artmaya başladı. Satış müdürü kılık kıyafetime karışmaya başladı. Bana izin verebileceğini kuaföre gitmem gerektiğini vb. söylüyordu. Bu tür müdahaleleri mobbing olduğu için belgelemeye başladım. Kılık kıyafetime karışılmasıyla ya da topluca tüm çalışanlara söylenen kötü sözlerle ilgili satış müdürüne ve diğer yetkililere mailler attım. Böylelikle bir taraftan belge biriktiriyordum ve satış müdürünü teşhir etmiş oluyordum.

Bu maillerimden sonra genel müdür yardımcısından inanılmaz derecede yoğun mobbing görmeye başladım. Benden sık sık bir şeyler istemeye başladı. Arıyordu, bir iş istiyordu, 5 dk sonra yeniden arayıp başka bir iş daha istiyordu. Beş dk sonra yeniden arıyordu... İsteddiği işle ilgili maille cevap vermişsem, yine arayıp, cevap almadığını iddia edip, rahatsız ediyordu. İşle ilgili bir organizasyon için beni görevlendirdi ve bu görevlendirmeyi de beni yıldırma için kullandı. İşin doğal akışında yapmam gereken bir görevi yaptığım için herkesin önünde bağırarak azarlamıştı beni.

Anlatırken basit gibi dursa da çok zorlayıcı, yıpratıcıydı benim için ve zona olmamla sonuçlanmıştı o dönem.

Hastalıktan sonra şirket genel müdürüyle görüştüm, yaşadıklarımı anlattım ve haklı fesih yapacağımı ifade ettim. Kendisinin süreçlerden haberi yoktu ve bazı olayları şaşkınlıkla dinledi. Genel müdürle iyi bir ilişkim vardı bu sebeple mobbing davası açmak istemesem de yaşadıklarımın ve hastalık raporum dahil elimdeki belgelerin mobbing davası için yeterli olduğunu da vurgulamıştım sohbette. Bu sohbetten bir süre sonra anlaşmalı bir şekilde işten çıkarılmış oldum. Tüm haklarımı aldım.

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Peri

Kimya Mühendisi

İş geliştirme sorumlusuyum. Yaklaşık yedi yıldır çalıştığım sözde(!) kurumsal işyerinde üçüncü yılımdan itibaren kariyer alanındaki gelişimim için yöneticimle iletişim kurmaya başladım. Terfi dönemlerinde benimle ilgili planlarını, düşüncelerini, değerlendirmelerini talep edişimle başlayan bir süreç oldu bu. Yöneticim benimle ilgili hiç bir şey planlamadığını söyledi. Geri bildirim istediğim görüşmeler çay, kahve, sohbet, goy goy ile geçti.

Konuyu İK direktörlüğüne taşıdım. Aynı taleplerimi dillendirdim, aksiyon görmedim. Ardından başka yöneticilere bağlandım ve her seferinde kendimi ispatlamaya çalışıp benzer hatırlatmaları, artık talep olmaktan çıkmıştı, yapmaya devam ettim.

Şu an dördüncü yöneticimle çalışıyorum. Birlikte iki yılı doldurduk. Tüm taleplerimi, beklentilerimi, kendimi nasıl geliştirdiğimi, kilit rolde olduğumu, haklı gerekçelerimi biliyorlar. Bağlı olduğumuz direktörlük de farkında çünkü direktörümüzle de görüştüm. Aldığım yanıtlar özetle “seni duyuyoruz, anlıyoruz ve elimizden geleni yapıyoruz ama konu İK’da bitiyor” oldu.

Talep etmekten, hatırlatmaktan, memnuniyetsizliğimi ifade etmekten geri durmadım. Bunca zamandan sonra zaten pes etmiş durumdayım. Şirket kültürünün yalnız ‘umut vadeden’ genç jenerasyon üzerine şekillendiğini de görüyorum. Bir süredir çabam yalnızca buradan gitmek.

Koray Fırat

İnşaat Mühendisi

Mersin’de bir sanayi yapısı inşaatında taşeron şirkette saha mühendisi olarak çalışıyordum. Sahada yürütülen beton dökme işlemini ben takip ediyordum. Şantiyede bir gün tabliyeden alınması gereken numunenin usulsüz bir biçimde mikserden alındığını tespit ettim ve itiraz ettim. İtirazım üzerine beton şirketinin çalışanları beni darp etmeye kalktılar. Durumu şirketime bildirdim ancak şirketim bana sahip çıkmadığı gibi bana saldıranlardan özür dilememi talep etti. Yapılan usulsüzlüğe sessiz kalmayacağımı söyledim ve yaşananları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na bildirdim. İşten çıktım, konuyu yargıya taşıdım.

Şantiyede bir gün tabliyeden alınması gereken numunenin usulsüz bir biçimde mikserden alındığını tespit ettim ve itiraz ettim.

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANÇILARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Işık Gürbulak

Elektronik ve Haberleşme Mühendisi

Merhaba. EMO üyesiyim. Meslek hayatım ağırlıklı olarak endüstriyel otomasyon alanında geçti. Son çalıştığım şirkette endüstriyel kontrol elemanlarının pazarlanmasından sorumluyken, soğutma alanına da destek vermem istendi. Farklı bir disiplini başarıyla yürüttüğümü gören erkek meslektaşım, rekabet dürtüsüyle olsa gerek bana mobbing yapmaya başladı. Bu süreç bir kaç ayı bulunca şikayet ettim. Firma genel müdürü öncelikle duruma ses çıkartmamamı, bir 'kadın' olarak idare etmemi talep etti. Ben bu isteğe itiraz edince mobbinge o da katıldı.

Odam değiştirildi. Bilgisayarımdaki dosyalara erişimim engellendi. Müşteri telefonları bağlanmadı. Şirketteki diğer çalışanlar benimle konuşmaları durumunda işten atılacakları ile tehdit edildi. İstifaya zorlamak için yaklaşık iki buçuk üç ay sürdürdükleri bu koşullarda direndim.

İstifa etmeyince işten atıldım. Hemen dava açtım. İşe iade davasını dört buçuk yıl sonra, işçi alacakları davasını da on bir yıl sonra, üstelik kullanmadığım izinlerim ve ödenmeyen fazla mesai ücretlerim ile birlikte, kazandım.

Çok yorucu ve yıpratıcı bir süreçti. Tüm tehditlere rağmen vazgeçmeyip davayı kazanmam onlara büyük bir ders oldu. Benden sonra dava açan diğer çalışanların haklılıklarını kanıtlamaları için referans oluşturdum. Dava sürecine eş zamanlı meslek odamda mobbingin anlaşılması ve ücretli çalışan üyelerin mobbinge uğraması durumunda destek olunması için uğraş verdim. Bu çabalarımın sonuçlarını almak her şeye değdi.

Berivan

Gıda Mühendisi

Merhaba. Fransız bir firmada Satış Departmanı Müdürü'ydüm. İşe yeni başlayan bir arkadaş istediği koşulların sağlanmaması sebebiyle altı ay çalışıp işten ayrılma kararı aldı. Şirket onu tutmak için isteklerinin bir kısmını verdi ancak o kararını vermişti ve ayrıldı. Onun ayrılmasından sonra ben ve ekip arkadaşlarım birlikte bu durumu fırsata dönüştürmeye çalıştık.

Şirkette kalan çalışanların cezalandırılmaması, ödüllendirilmesi gerektiğine ilişkin bir konuşma yapıp zam istedik.

Bir önceki sene zamlar yeterli oranda değildi, hiç kimse memnun değildi. Ayrılan kişinin ardından maaş zammı zaten gündemdeydi ama biz düşünülenin üstüne %10 ile %15 arasında ek yaparak zam istedik. Bunu kabul etmek zorunda kaldılar çünkü her yeni çalışana emek-zaman-para anlamında çeşitli masraflar yapıldıktan sonra kısa sürede ayrılıkların yaşanması onlar için kayıptı. Bu aynı zamanda bir prestij kaybıydı.

Bizlerin de gitmemesi bu anlamda önemliydi. Talebimizi olumlu şekilde değerlendirdiler. Tam istediğimiz olmasa bile ekstra zam alabildik.

Şirket onu tutmak için isteklerinin bir kısmını verdi ancak o kararını vermişti ve ayrıldı. Onun ayrılmasından sonra ben ve ekip arkadaşlarım birlikte bu durumu fırsata dönüştürmeye çalıştık....

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Mahmut

Harita Mühendisi

Uluslararası bir projede taşeronluk yapan bir firmada kontrol mühendisi olarak çalışıyordum. Taşeronda çalışacak personele verilecek en düşük maaşı ana işveren belirliyordu. O miktardan fazla maaş verilebiliyordu ancak az verilemiyordu. Çalıştığım taşeron firma yetkilisi bize ana işverenin belirlediği 'en düşük ücret'ten de az maaş teklif etmişti ve ben de işsiz kaldığım günlerin psikolojisiyle bunu kabul etmiştim. Maaş kartlarımız müdürdeydi. Maaşlarımızı bankadan o çekiyor, bize elden bir kısmını veriyordu. Yaklaşık iki yıl bu şekilde çalıştık.

Bir gün ana işveren firma çalışanından bizim aslında yıllık 12 değil 16 maaş aldığımızı, bayramlarda da ikramiye yattığını öğrendim. Müdürüme gidip "zaten maaşımızı tam yatırmıyorsunuz, bari +4 maaş ile ikramiyemizi verin" dedim. O da bana "işe girerken bu şartların olduğunu bilmiyordun. Bu şekilde biz seni işe aldık" dedi. Ben de ona "eğer vermezseniz, ana işverene şikayet edeceğim" dedim. "Nereye edersen et, ben de seni işten çıkartırım" dedi.

Gözümü kararttım ve ana işverenin CFO'suna şikayet ettim. Bundan sonra hak ettiğimiz miktarı alamazsak CİMER'e şikayet edeceğimi söyledim. Ana işveren firma bu duruma kayıtsız kalmadı. Şimdiye kadar almadığımız tüm miktarı taşeron firma yetkilisinden alıp topluca paralarımızı yatırdı. Taşeronun sözleşmesini iptal etti. Bizi başka bir firmaya geçirdi. Sonrasında hakkımız olan maaşın tamamını, yıllık 12+4 maaş ve bayram ikramiyelerini almaya başladık.

Ada Su

Harita Mühendisi

Ankara'da bir şantiyede çalışıyordum. Bilenler bilir şantiyede maaşlar hep geç yatar. İçerde üç maaşım vardı. Patrondan istedim, "tamam" dedi vermedi. Tekrar istedim, geciktirdi ve bir maaştan bile az kısmını verdi. Defaatle istemeye devam ettim. Bazen az bir miktar, bazen de hiç yatırmıyordu. Bir yandan da çalışmaya devam ettiğimden yeni maaş günlerim de geliyordu ve içerdeki param daha da büyüyordu.

Bir gün patronun akşam pavyonda takıldığından işe yüzü gözü şiş geldiğini öğrendim. Delirdim! Odasına gidip tüm birikmiş maaşlarımı istediğimi söyledim. Beni pek sallamadı: "He he tamam" dedi. "Yarın mesai saati bitimine kadar tüm alacaklarımı yatırmadığınız takdirde sizi şikayet edeceğim" dedim. "Git nereye ediyorsan et" dedi.

Ben de odadan çıkıp HKMO'yu aradım, durumu anlattım. Yarım saat sonra patron beni çağırıp, parayı yarın yatıracağını ancak beraber çalışmaya devam etmek istemediğini söyledi. Ben de zaten daha fazla orda çalışmak istemediğimi söyledim. Alacaklarımın yarısını ertesi gün, kalanını da sonraki ay yatırmışlardı.

Bir gün ana işveren firma çalışanından bizim aslında yıllık 12 değil 16 maaş aldığımızı, bayramlarda da ikramiye yattığını öğrendim. Müdürüme gidip "zaten maaşımızı tam yatırmıyorsunuz, bari +4 maaş ile ikramiyemizi verin" dedim....

Bir gün patronun akşam pavyonda takıldığından işe yüzü gözü şiş geldiğini öğrendim. Delirdim! Odasına gidip tüm birikmiş maaşlarımı istediğimi söyledim.

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Ali

Elektrik Mühendisi

Teknik Üniversite'den mezun olduktan sonra ilk işimdi. Düşük bir maaş teklif edildi ancak maddi sebeplerden ötürü hemen çalışmam gerektiği için kabul ettim.

İş tanımının dışında da işler yapmaya başladım. Hem 3D hem 2D dizayn yaparken bir yandan programlama ile uğraşıp, ürünlerde sıkıntı olunca müşteriye gidiyordum. Tabi ki mesai saatleri dışında da çalıştım.

Bu yoğunluğun arasında bir kaç kere zam istedim, bir kaç kere de fazla mesailerin yatırılmasını talep ettim. Buna benim gibi fazla mesai yapan iş arkadaşlarımı da kattım ve yoğun uğraşların sonucunda sadece bir aylık fazla mesai ücreti yattı. O ücret de doğru düzgün hesap yapılmadan, gönümüzden bu koptu denilerek yatırıldı. Sürecin sonunda şirket değiştirdim. Diğer arkadaşların bir çoğu maddi yükümlülüklerinden dolayı bunu bile yapamadı maalesef.

Bu süreç şunu çok iyi öğretti; bu sorunlar ancak birlik olarak ve mücadele ederek aşılabılır. Diğer çalışanlar da bize katılabilseydi bir ay değil on iki ay o ücretler yatacağı.

Hatice

Çevre Mühendisi

İş güvenliği uzmanıyım. İzmit'te çalışıyorum. Çalıştığım firmada mavi yakalı bir kadın işçinin tacize uğramasından sonra diğer çalışan kadınlarla bir araya geldik, konuyu etraflıca tartıştık. Tacizcinin yalnızca o kadın işçiye değil pek çok kadın arkadaşımıza benzer, rahatsız edici davranışlarda bulunduğunu böylelikle anladık. Durum işçi sağlığıyla da birebir ilgili elbette. Tüm kadınların fabrika müdüründen görüşme talep etmelerini tavsiye ettim.

Müdürle yapılan görüşmede kadın işçiler tacizciye yaptırım uygulanmasını talep ettiler. Görüşmeden kısa bir süre sonra tacizi yapan erkek çıkarıldı ve diğer erkek işçilere genel uyarı yapıldı. Sonuç beni hem dayanıştığımız için, hem de işçilerin sağlığından ve güvenliğinden sorumlu bir uzman olarak işçiler nezdinde dikkate alındığım için memnun etti.

Diğer çalışanlar da bize katılabilseydi bir ay değil on iki ay o ücretler yatacağı.

“Tacizcinin yalnızca o kadın işçiye değil pek çok kadın arkadaşımıza benzer rahatsız edici davranışlarda bulunduğunu böylelikle anladık. Durum işçi sağlığıyla da birebir ilgili elbette. Tüm kadınların fabrika müdüründen görüşme talep etmelerini tavsiye ettim.”

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Burçin Kuz

Mimar

Geçmiş direniş deneyimlerine dair böyle bir aktarım talebi geldiğinde, üzerinden ne kadar zaman geçmiş, o dönem yaşadıklarım bana ne katmış biraz düşündüm.

Yıl 2012; TTNET Arena, Mersin Stadyumu, Van Deprem Konutları gibi 'büyük' projeler alan; bu projelerde işçiler nazarında sicili bozuk olan Uzunlar İnşaat, Teknopark İstanbul Projesi'ne başlıyor. Projeye ince işlerin start almasıyla dahil olan, kendine hayrı olmayan bir taşeronla önceki projemin şantiye şefi üzerinden yönlendiriliyorum. O sırada 28 yaşındayım. Mezuniyet sonrası çeşitli proje ofislerinde çalışmış, şantiyeye geçmişim. Saha mimarlığı yaparken teknik ofise destek olduğum için hakediş hazırlama konusunda da bir miktar deneyimim var. Küçük taşeronların aradığı kişiyim: yaşı genç / maaşı düşük, performans beklentisi yüksek. Her yere koşar, sahaya da bakar teknik ofise de, gerekirse işçilerin işe girişleri ve ekipmanları ile de ilgilenir.

Proje devam ederken Haziran 2012'ye geldiğimizde ücretlerimiz ödenmemeye başladı. Hemen ardından projenin ana müteahhidi Uzunlar İnşaat, tüm hakedişlerini düzenli bir şekilde aldığı halde, battığını söyleyerek aldığı milyonlarca lira ile ortadan kaybolmaya çalıştı. İstanbul Ticaret Odası, Savunma Müsteşarlığı, İstanbul Ticaret Üniversitesi gibi kamu adına ödenekleri kullanan proje sahipleri ise işçilerin ücretleri ödenmeden kamu ödeneklerini sorumsuzca harcamışlardı. İTO'daki ilk görüşmemizde bunu yüzümüze de söylediler.

Başlarda projenin 'büyüklüğüne' ve proje sahiplerinin sözlerine inanarak bekledik. Müşavir firmaya dilekçeler verdik. İşverene durumu anlatan mailler attık. En son avukat aracılığı ile üzeri kapalı tehdit edildiğimi hatırlıyorum. İşin peşini bırakmamızı, basına proje aleyhine yapacağımız açıklamalarda bizim zarar göreceğimizi falan söylüyordu. Bizi korkutacağını sanarak o maili atan avukatın, zaten yanmakta olan ateşe odun attığını bilselerdi keşke. O mailden sonra aynı taşeronda birlikte çalıştığım arkadaşlarımla bir plan yaptık ve 28 Aralık günü sokağa çıktık, basın açıklaması yaptık. Projenin gerçek yüzünü teşhir ederek tüm proje sahiplerinden hesap soracağımızı ilan ettik.

Tam olarak da bunu yaptık! Defalarca polis saldırısına uğramamıza, gözaltına alınmamıza rağmen yılmadık. Her defasında birbirimize daha çok güvenerek mücadeleye devam ettik. İTO önüne direniş çadırı kurduk. Söktüler, yine kurduk. Onlarca polis getirdiler. Gözaltına aldılar. Çıkar çıkmaz yine aynı yere gidip basın açıklaması yaptık. Öyle bir program çıkardık ki, hafta içi İTO önünü, hafta sonu Uzunlar İnşaat sahiplerinin evlerinin önünü eylem alanına çevirdik. Bir açıklamamıza valiliğin emri diyerek tazyikli sularla saldırdılar. Valiliğe hırsızların yanında mı yer aldıklarını sormaya gittik, kapıda bekledik ve vali yardımcısı ile görüştük.

Tüm bunlar bir ay sürdü. Bizim toplam alacağımızdan daha fazla harcama yapan valilik ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü dahi isyan etti sanıyorum. Bizi muhatap almayanlar, protokol yapmayı teklif ederek iki hafta içerisinde, eyleme katılan tüm işçilerin alacaklarını ödediler. Katılmayıp izleyenler hala uğraşiyor bildiğim kadarıyla.

Bir ay uzun bir süre değil ama içinde yaşarken insana öyle gelmiyor elbette. Öyle yoğun geçiyor ki verilen her destek, merak eden, "yanındayım" diyen her ses çok kıymetli iken başaracağımıza inanmayan, sesimizi duyurmaya dahi tenezzül etmeyen kurumların tutumları çok sarsıcı olabiliyor. O günlerden beri aklıma kazınan, her fırsatta söylediğim yegane şey örgütlenmenin mekanik bir şey olmadığı, esasının yanı başındakine değer vermek olduğudur. Bunu yapamayanlar zaten zamanla yok oluyor.

Son olarak şunu söyleyebilirim, mimarlara yönelik bir etkinlikte Teknopark direnişinden bahsettiğimde genç meslektaşlarım en çok "iş ararken bu karşına çıktı mı" diye sormuşlardı. Çocukluktan beri "Haksızlığa uğrasan da aman hiçbir şeye bulaşma" telkinleri ile büyüyen, ismi bir basın açıklamasında geçti diye haberleri sildiren arkadaşlar biraz endişeye sebep oluyor elbette. Oysa yanlış bir şey yapmadığımızı inandığımızda çekinecek bir şey de olmuyor. O gün maaşlarımızın üzerine yatmaya çalışan, aylarca en ağır iş kollarından birinde çalışmış işçilere "ödemelerinizi unutun ve gidin" diyenler çekinsin ve tekrar iş alamaz duruma gelsinler. Biz neden çekinelim?

Selamlar.

Proje devam ederken Haziran 2012'ye geldiğimizde ücretlerimiz ödenmemeye başladı. Hemen ardından projenin ana müteahhidi Uzunlar İnşaat, tüm hakedişlerini düzenli bir şekilde aldığı halde, battığını söyleyerek aldığı milyonlarca lira ile ortadan kaybolmaya çalıştı.

Aynı taşeronda birlikte çalıştığım arkadaşlarımla bir plan yaptık ve sokağa çıktık, basın açıklaması yaptık...

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANÇILARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Duygu Coşkun

Endüstri Mühendisi

İş analisti pozisyonuyla çalıştığım bir şirketten tamamen kişisel nedenlerle ayrılmaya karar vermiştim. Yöneticilerle konuştum. Devam eden bir projem yoktu vs. Onları da zora sokmayacak şekilde ne yapmam gerekiyorsa yaptım.

Uzun yıllardır bu şirkette çalışıyordum. Çok özverili çalıştığımı düşündüğüm için çıkarken tazminatımı almak istedim. Önce olabilir, biz değerlendirelim şeklinde konuştular ama tam net bir cevap alamıyordum ve işten çıkmama birkaç hafta kala telefonlarımı açmamaya başladılar.

En son bir yerde ortaklardan biriyle karşılaştık. Bu sefer tazminatımı vermeyeceklerini söyledi net bir şekilde. “Bence formalite bir evlilik yapsan” gibi kendince alay edercesine bir ‘öneri’ yaptı.

Ben zaten bu olasılıkları düşünmüştüm. Hemen yakın bir arkadaşımınla formalite evlilik yaptım ve tazminatımı aldım.

Özel olarak kendi yöneticilerime bir bilgilendirme yapmadım. Yalnızca İK'ya bilgilendirme yaptım. Herkes bayağı şaşırmişti.

Özgür

Elektrik Mühendisi

İstanbul'da Türk Telekom'da çalışırken, sanal ortamda şifreli bir hesapla girilerek performans denetimi uygulaması, bir ek sözleşme olarak algılamıştım, dayattılar. Bu değerlendirme üzerinden prim verileceği aktarılmıştı. Düşük puan alanlar ise performans yetersizliği sebebiyle işten atılabilecekti.

Mühendisler bu kabul etmemeleri gerektiğini anlatmaya çalıştım. Diğer şirketlerden mücadele örnekleri sundum. İnsan Kaynakları'nın uyarılarına rağmen bu uygulamayı kabul etmedim. Olası bir düşük değerlendirmeyi de objektif bulmayacağımı ve sonuca sessiz kalmayacağımı, iş toplantıları da dahil her ortamda belirtip imzalanmaması için çabaladım.

Kıyafet yönetmeliğinin saha mühendisleri için uygun olmadığı tartışması üzerinden kot pantolon giyebilmek için çabalamıştım. Cumartesi nöbeti adı altında her hafta çağrılmaların yazılı olması ve mühendislerin nöbetesıraıyla gelmesi için girişimlerde bulunmuş, ortak isteklerimize öncülük etmiştim.

Çok özverili çalıştığımı düşündüğüm için çıkarken tazminatımı almak istedim. Önce olabilir, biz değerlendirelim şeklinde konuştular ama...

Mühendisler bu kabul etmemeleri gerektiğini anlatmaya çalıştım. Diğer şirketlerden mücadele örnekleri sundum.

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANÇILARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Umut Önür

Endüstri Mühendisi

Merhaba. Endüstri mühendisiyim. İş analisti pozisyonlarında çalışıyorum. Mülakatlar da çalışma hayatının bir parçası bence. İşe alınma umuduyla girdiğim bir mülakat rahatsız etmişti beni. Ayrımcı, iş ile bağı olmayan, kariyer budalası seçmeye çalışan sorular! Mülakat sonrası duyduğum rahatsızlığı İK sorumlusuna uzun bir mail atarak gidermeye çalışmıştım. Belki sonraki mülakatlarda onlar da mailimden rahatsızlık duyarak bazı değişikliklere gitmişlerdir, bilemem tabii. En azından mailden sonra İK arayıp özür diledi. Attığım maili doğrudan paylaşıyorum:

“Merhaba Cansu Hanım,

Geri bildirim verdiğiniz için teşekkür ederim.

Bir çok görüşmede o sırada farkına varamadığımız ama görüşme biter bitmez hemen farkına varıp rahatsız olduğumuz diyaloglar ve davranışlar olabiliyor. Bu görüşmede beni rahatsız eden birkaç konuyu size bildirmek istiyorum.

Öncelikle görüşme yarım saat geç başladı, iş görüşmesine geç kalmanın iş arayan kişinin hanesine yazılan koskoca bir eksi olduğunu biliyoruz ama bu değerlendirmenin çift yönlü olduğunu da hatırlatmak isterim.

Görüşme sırasında, başvuran kişinin kalifikasyonunu tespit etmeyle ilgisini anlayamadığım stereotipik sorular soruldu. Aslında bu soruların neden sorulduğunu hepimiz biliyoruz, verilen cevaplara göre kişileri şablonlara oturtmak ve hakkında peşin yargılarda bulunmak. Bu soruları da en çok ev ararken emlak ofislerinde ev sahiplerinden duyuyoruz. Orada bile alışamadığım, yadırgadığım ve ayrımcı olduğunu düşündüğüm bu soruların bir iş görüşmesinde sorulması kabul edilemez.

Beni ilk rahatsız eden soru nereli olduğum. Cevabımın hemen ardından, Artvinliler iyidir benzeri bir yorumla karşılaştım, yorumu yapan kişi yorumunun sonuna da aslında böyle bir yorum yapmanın yanlış olduğunu eklemeyi de unutmadı. İnsanın doğduğu yerin işleri nasıl analiz ettiğine dair bir etkisinin olduğunu düşünmüyorum, soruyu ayrımcı buluyorum. Yorumun hemen ardından çıktısı alınmış CV'min üzerine not alınan ve anladığım kadarıyla olumlu çağrışımlar yapan bu cevap -doğduğu, yetiştiği coğrafyaya göre- başvuru yapan bazı kişilere koca bir eksi olabiliyor.

İkinci soru ise anne ve babamın mesleği. Başvuru yapan kişinin kalifikasyonu ile ilgisi olmayan ama yine karakteriyle ilgili fikir edinmeye yarayacağı düşünülen bir soru daha. Hatırlatmak isterim ki başvuru yapan kişiler ebeveynlerinden farklı karakterleri olan bireyler.

Üçüncü soru ise aslında genel olarak her iş görüşmesinde sorulan, bu sebeple de bağışiklık geliştirip rahatsız olmadığımız, bir çok kişinin cevap verirken özsaygısını en çok yitirdiğini düşündüğüm (m) klişe sorulardan. Soru "Neden Garanti Bankası?"! Kariyernet'ten başvurmuş olduğum bu ilanın herhangi bir yerinde şirket ismi yazmıyordu. Finans sektöründe hizmet veren bir şirkette çalışmak üzere iş analisti pozisyonuna başvuru yapıyor yani adaylar. Dolayısıyla bu sorunun sorulması mantıken yanlış. Sanırım iş ilanınızı tekrar bir incelemelisiniz. Bu konuyu belirtmek isteme sebepim bu sorunuza beklediğiniz cevabı veremeyen adayın hanesine koca bir eksi koymamanız. Ayrıca biz iş başvurusu yapan adaylar, bireyler genelde sadece hayallerimizi süslediğini düşündüğünüz ve bunu duymak istediğiniz şirketlere başvuruyoruz. Uygun olduğunu düşündüğümüz tüm şirketlere/pozisyonlara başvuruyoruz.

Bu maili atma sebepim görüşmede yaşamış olduğum rahatsızlıklardan haberdar olmanızı sağlamak ve anladığım kadarıyla bu pozisyonla ilgili görüşmeye devam edeceğiniz yüzlerce adaya, bu soruları sorup sormama konusunda bir değerlendirme yapmanız gerektiğini hatırlatmak.”

“İşe alınma umuduyla girdiğim bir mülakat rahatsız etmişti beni.

Ayrımcı, iş ile bağı olmayan, kariyer budalası seçmeye çalışan sorular!

Mülakat sonrası duyduğum rahatsızlığı İK sorumlusuna uzun bir mail atarak gidermeye çalışmıştım...”

MÜHENDİSLERE, MİMARLARA, PLANCI LARA SORDUK

Çalışma hayatınızda hak mücadeleniz oldu mu?

Melike

Harita Mühendisi

İstanbul'da çalışıyorum. Bizim iş yerine yeni bir yönetici geldi. Başlarda nazikti ama işten anlamadığı belliydi. Üstten konuşarak ve bize danışmadan kararlar almaya başladı. Biz de tepki gösterdik toplu olarak. Bu duruma daha da sinirlendi.

Bir gün bana gelerek "Şöyle bir iş var, iki haftada bitsin" dedi. Ben ona Bilal'e anlatır gibi istediği detaylarla iki haftada değil on haftada ancak biteceğini anlattım, dinlemedi. İki hafta sonra toplantıda "Bitti mi Melike?" diye sordu. Ben de bitmediğini zaten bitemeyeceğini anlattığımı söyledim. Kızdı, siz beni dinlemiyorsunuz falan gibi şeyler söyleyerek çıktı. "Senin fikrinin bir önemi yok" dedi! Ben benimle böyle konuşamayacağını söyledim.

Daha sonra işyerindeki diğer arkadaşlarla birlikte topluca kendi kararlarımızı kendimiz almaya karar verdik. Üst yöneticilere gitmiş şikayet etmiş bizi. Biz de şikayet ettik.

Sonuç olarak bizi tek tek ofisine çağırıp özür dilemek zorunda kaldı. Artık karar alırken bizden aldığı verilere dikkat ediyor.

Berkcan

Harita Mühendisi

İstanbul'da şantiyede çalışıyordum. Altyapı işi yapıyorduk, firmanın patronuyla akraba olan bir kalfa vardı. Benim ayağımı kaydırmaya çalışıyordu. Holdingin parasını yemek için benim yerime kendi adamını getirecek, planı bu.

Şantiyede borular döşenmeden önce döşenecekleri yerlerin yüksekliklerini belirlemek için kazıklar çaktırdım, akar kotuna göre. Kalfa borular döşenirken oraya gitmiş. Son iki boruyu kasten yüksek taktırmış ki su akmasın. İş bittikten sonra beni çağırdılar. Yaşlı ve patronun akrabası olduğu için herkesi sindirmiş, kimse ses çıkaramıyor.

Bana "Yapamamışsın, borudan su akıyor" dedi, azarlamaya kalktı. Ben de onları boruların döşendiği alana götürdüm. Kazıklar olduğu gibi duruyor, borular kazıkların olduğu yerlere kadar düzgün, son borular saçma sapan duruyor. Son borunun yanlış döşenmiş olduğunu, mühendis olduğumu, bu iş yapılırken bir kalfa olarak kendisinin durması gerektiğini söyledim.

Acayip bozuldu. Daha önce kimse çıkışmamış, cevap vermemiş ona. Onun son boruları döşettiğini işçilerden öğrenmiştim tabi ki.

Son boruları kendisinin döşetip döşetmediğini sordum? Söylemek zorunda kaldı. Yine de bana atmaya çalıştı suçu. İşçileri çağırdım onlara sordum, kalfa dediler. Sinirlendi falan ama kabul etti kendi hatası olduğunu.

Bizi tek tek ofisine çağırıp özür dilemek zorunda kaldı. Artık karar alırken bizden aldığı verilere dikkat ediyor.